

Lausunto

27.03.2017

Asia: LVM/417/03/2013

Hallituksen esitysluonnos tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö LVM/417/03/2013 hallituksen esitysluonnoksesta tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laiksi

Etujajo-oikeudet maantielautoille

Varsinais-Suomen ELY-keskus lausuu omana lausuntonaan tieliikennelakiluonnoksesta liittyen asiakokonaisuuteen 'etujajo-oikeudet maantielautoille'. Muilta osin ELY-keskukset antavat yhteisen lausuntonsa.

Nykyinen tieliikennelaki sisältää 39 §:n, joka on otsikoitu Tulo lautalle. Kyseisessä säännöksessä on annettu hälytysajoneuvoille, poliisille, tullille ja rajavartiolaitokselle oikeus virkatehtävissään saapua lautalle ja yhteysalukselle ennen muita ajoneuvoja. Uudessa esityksessä kyseinen seikka sisältyy 186 §:n poikkeusäännöksiin.

ELY-keskus kiinnittää erityistä huomiota nykyisen säännökseen jatkoon. Sen mukaan ”Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa määräyksiä siitä, missä järjestyksessä muut ajoneuvot pääsevät lautalle tai yhteysalukselle.” ELY-keskuksen toimivaltaa määrittelevässä asetuksessa kyseiset tehtävät, kuten muutkin saaristoliikenteen tehtävät, on määritetty Varsinais-Suomen ELY-keskukselle.

Käytännön tasolla kyseinen säännös tarkoittaa maantielauttojen etuajo-oikeusjärjestelmää. Kyseinen järjestelmä on ollut käytössä jo useita vuosikymmeniä. ELY-keskuksen myöntämiä etuajo-oikeuksia on voimassa useilla lauttapaikoilla, niistä suurimpina Parainen-Nauvo yhteysväli sekä Hailuoto. Muita paikkoja ovat koko Turun saariston rengastie, Kustavin Vartsala, Kemiönsaaren Hiittinen ja Raaseporin Skåldö. Etuajo-oikeuksia on voimassa saariston rengastiellä noin 1200 kappaletta, Hailuodossa hiukan alle 500. Muilla lauttapaikoilla määrä on huomattavasti vähäisempi.

ELY-keskus vastaanottaa etuajo-oikeushakemuksia noin 300-500 kappaletta vuositasolla. Kyseiset päätökset ovat maksullisia.

Etujajo-oikeudet lautoille myönnetään esimerkiksi vakinaisen asuinpaikan, työmatkojen tai yritystoiminnan johdosta. Säännöksen sisältämän laajan harkintavallan johdosta ELY-keskus on julkaissut asiasta muistion, jossa on määritelty edellytykset etuajo-oikeuden saamiselle sekä sen käytölle.

Kyseessä ei ole tällä hetkellä lakisääteinen tehtävä, koska tieliikennelain sanamuoto ("voi antaa määräyksiä") on jättänyt viranomaiselle harkintavallan sen suhteen, onko koko järjestelmä tarkoituksenmukainen. ELY-keskuksen käsitys kuitenkin on, että nykyisellä lauttakapasiteetilla ja liikennemäärillä etuajo-oikeusjärjestelmästä luopuminen ei ole mahdollista. Mikäli ministeriö kuitenkin katsoo aiheelliseksi luopua kyseisestä järjestelmästä, kannattaisi asiaa avata perusteluissa. Etuajo-oikeus lautalle on monelle saaristossa asuvalle tai elinkeinotoimintaa harjoittavalle erittäin tärkeä toiminto, ja aikeet sen poistamisesta kokonaan aiheuttaisivat todennäköisesti erittäin voimakasta vastustusta.

Koska lausunnolla olevassa luonnoksessa ei ole mainittu koko toimintoa, ELY-keskuksen on vaikea ottaa kantaa siihen, miten asia tulisi mahdollisesti upottaa rakenteeseen. Yksi mahdollisuus olisi asiasta säättäminen 186 §:n poikkeussäännöksissä. Tällä hetkellä tieliikennelaisissa mainittujen seikkojen lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön asetus maantielautoista (20/2006) sisältää joukon tahoja, jotka saavat ohittaa lauttajonon ilman ELY-keskuksen päätöstä, esimerkiksi luvanvaraisessa liikenteessä olevat taksit ja bussit sekä kiireellistä tienpitotehtävää suorittavat ajoneuvot. Jatkovalmistelussa tulisikin pohtia, halutaanko lakitasolle nostaa joitakin nykyisessä asetuksessa olevia seikkoja, vai pidetäänkö viranomaisen suhteellisen laaja harkintavalta nykyisellään.

Koska ELY-keskusten tehtävien organisointi on maakuntaudistuksesta johtuen yhä kesken, ELY-keskus ei pysty toistaiseksi ottamaan kantaa siihen, mille virastolle kyseiset tehtävät jatkossa kuuluisivat. Selvää on, että tehtävällä on kytkentä maantielautta- ja yhteysalusliikenteeseen sekä ko. alueiden tienpitoon.

Asian jatkovalmistelussa voi ottaa yhteyttä Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, yhteyshenkilö lakimies Meeri Niinisalo.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Hanna Lindholm

Lakimies

Meeri Niinisalo

Niinisalo Meeri

Varsinais-Suomen ELY-keskus - Varsinais-Suomen ELY-keskus, Liikenne ja
infrastrukturi